

เฟิร์น

เฟิร์น เป็นพืชเก่าแก่ดึกดำบรรพ์กลุ่มใหญ่ มักพบในป่าหรือสถานที่ที่มีความชุ่มชื้นสูงในเขตร้อน แม้แต่ในบริเวณเขตกึ่งร้อน และเขตนหนาวก็ยังมีเฟิร์นขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันป่าไม่ได้ถูกทำลายไปจนทำให้เฟิร์นหลายชนิดหลายพันธุ์ลดจำนวนลง จึงได้มีการนำมาปลูกเลี้ยงขยายพันธุ์เพื่อไม่ให้เกิดการสูญพันธุ์ขึ้น

การปลูกเลี้ยงเฟิร์น

การเลือกสถานที่ (โรงเรือน)

การปลูกเลี้ยงเฟิร์นเป็นพืชที่ไม่ชอบแสงแดดจ้ารุนแรง หรืออุณหภูมิที่สูงเกินไป ในขณะเดียวกันก็ชอบสถานที่เย็นชื้นมีความชื้นสัมพัทธ์สูง โรงเรือนควรทำการพรางแสง 70-80% แสงผ่านได้เพียง 20-30%) แล้วแต่ชนิดของเฟิร์น ทั้งนี้ก็แล้วแต่ปัจจัยอื่นด้วย เช่น ระดับความสูงของพื้นที่หรืออุณหภูมิและความชื้นในบรรยากาศด้วย เหตุนี้สิ่งแรกที่เราจะต้องทำเมื่อจะปลูกเลี้ยงเฟิร์น คือต้องสร้างโรงเรือนก่อน

วัสดุปลูก

วัสดุปลูกที่เหมาะสมสำหรับเฟิร์นที่ปลูกเลี้ยงเป็นกระถาง ได้แก่

1. ดินร่วน	1	ส่วน
2. ทราายหยาบ	1	ส่วน
3. อินทรีย์วัตถุ (ใบก้ามปูหมัก)	4	ส่วน
4. กาบมะพร้าวสับ	1	ส่วน

เมื่อผสมวัสดุปลูกแล้ว ควรเช็คค่า PH ที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 5.5 – 6.3 และค่า EC ประมาณ 1.30

การเปลี่ยนกระถาง

เนื่องจากเฟิร์นเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้รวดเร็ว และรากฝอยแผ่เต็มกระถางในระยะเวลารวดเร็ว เมื่อรากเต็มกระถางอาหารก็เริ่มหมด ต้นก็จะหยุดชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นจึงต้องทำการเปลี่ยนกระถาง โดยถอดกระถางออกไม่ให้รากขาด ตัดแต่งรากแก่ที่ขุดงอออกจากกัน จึงเขี่ยดินเก่าทิ้ง ปลูกลงวัสดุปลูกใหม่ สำหรับวิธีการปลูกจะใช้กาบมะพร้าวสับรองก้นกระถางสูงขึ้นมาประมาณ 1 นิ้ว เสร็จแล้วจึงใช้วัสดุปลูกที่เตรียมเสร็จแล้วมาทำการปลูกกดดินให้กระชับราก รดน้ำให้ชุ่ม นำไปอนุบาลในเรือนที่ร่ม รำไรเย็นขึ้นจะตั้งตัวเจริญเติบโตต่อไป

การให้น้ำ

การให้น้ำเฟิร์นนั้น ควรจะใช้ฉีดแบบพ่นหมอกให้น้ำเป็นฝอยละเอียด และไม่ควรให้น้ำใช้สายยางที่มีแรงดันน้ำ ที่สูงเกินไป เนื่องจากอาจทำให้ใบช้ำ หรือก้านหักได้ โดยเฉลี่ยจะให้น้ำละ 2 ครั้ง ตอนเช้าเวลา 10.00 น. และตอนบ่ายเวลา 15.00 น. ในช่วงฤดูหนาวหรือฤดูฝนจะเว้นระยะการให้น้ำเป็นวัน ละ 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง ต่อครั้ง ดูจากความเหมาะสม

การให้ปุ๋ย

วิธีการให้ปุ๋ยที่ถูกต้องคือ ต้องศึกษาวิธีการใช้และอัตราการใช้ที่ติดมากับฉลากข้างภาชนะที่ใช้บรรจุปุ๋ยแต่ละชนิด เฟิร์นเป็นพืชที่อาจเสียหายได้ง่ายเนื่องจากระบบรากเป็นรากฝอยละเอียด ใบอบบางดังนั้น จึงควรใช้ปุ๋ยในอัตราความเข้มข้นต่ำกว่าอัตราที่แนะนำให้ใช้โดยทั่วไป ระยะเวลาในการให้ปุ๋ยแต่ละครั้งควรนานไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ เช่น ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 1 กก/น้ำ 200 ลิตร แซ่หมักไถ่นาน 12 ชม. แล้วนำมารดเฟิร์น แล้วล้างใบด้วยระบบน้ำพ่นหมอกอีกครั้ง หรือใช้ปุ๋ยละลายช้าสูตรเสมอ 15-3 เดือน/ครั้ง

โรคแมลง และการป้องกันกำจัด

- โรคที่พบจะเกิดจากเชื้อรา ป้องกันโดยฉีดพ่นยากันเชื้อรา เช่น ออโรไซดี
- แมลงศัตรูเฟิร์นที่พบคือหนอนกินใบ ป้องกันกำจัดโดยฉีดพ่นยาฆ่าแมลง เช่น เซฟวิน 85 สลับกับการใช้สารสกัดจากสะเดา
- หอยทาก ใช้เหยื่อล่อ เช่น แองโกสลัก โรยรอบบริเวณโรงเรือนในช่วงเย็นและอากาศชื้น เช่น หลังให้น้ำหรือฝนตก

การขยายพันธุ์

เฟิร์นเป็นพืชที่ไม่มีทั้งดอกและเมล็ด สืบพันธุ์โดยใช้สปอร์ที่ขึ้นอยู่หลังใบเฟิร์นสปอร์แต่ละหน่วยประกอบด้วยเซลล์เดียว ซึ่งตามองไม่เห็น พองอกขึ้นมาแล้วจะมีลักษณะเป็นแผ่นบางๆ สีเขียวเหมือนตะไคร่น้ำได้แผ่นสีเขียวนี้จะมีอวัยวะเพศผู้-เมียอยู่หากได้รับความชื้นหรือน้ำเชื้อตัวผู้ ก็จะว่ายน้ำผสมกับไข่ภายในอวัยวะเพศเมียเกิดการผสมพันธุ์กลายเป็นต้นเฟิร์นเล็กๆ มีใบจริงงอกขึ้นมา เฟิร์นต่างจากพืชชั้นต่ำอื่นๆ ที่มีใบแท้ มีระบบลำเลียงอาหาร-น้ำสมบูรณ์

การใช้ประโยชน์

1. ใช้เป็นสมุนไพร รักษาพิษงู แมงป่อง เช่น เฟิร์นนาคราชชนิดต่างๆ
2. ใช้เป็นผัก กินได้ เช่น ผักกูดน้ำ หรือกูดห้วย กูดห้วย กูดเกี้ยว กูดลาน ปราไข่
3. เป็นวัตถุดิบงานหัตถกรรม ใช้ก้านใบในงานถักทออุตสาหกรรมพื้นบ้านทางภาคใต้ เช่น ย่านลิเภาทำกระเป๋าทือ เข็มขัด อื่นๆ
4. ใช้เป็นไม้ประดับ ไม้กระถางสำหรับตั้งและแขวน
 - 4.1. ไม้ตัดใบสด จัดดอกไม้
 - 4.2. ไม้ตัดใบแห้ง จัดดอกไม้
 - 4.3. ไม้จัดสวน ปลูกประดับสวน